

MAGÁNVELEMÉNY

Az ejtőernyő szele

Remek kivitelezésű lapot kaptam kézbe. A kollegám kiadványát. A XXXII. évfolyam szeptemberi számát. A 48 oldalas, színes kiadvány a Zrínyi Nyomdában készült, ára 2 (kettő) forint. A két — telitalálót jelentő — fedőlapon kívül 32 (harminckettő) színes fotó (harmincöt) az oldalakat, de a címet kiugratásában, a tördelésben, az oldalbeosztásban, végeredményben a lap egész arculatának kialakításában, a honos korszerű nyomdatechnikát. Miért részletezem mindezt?

Egyrészt — bevallottan — a szakmai irigység beszél belőlem, másrészt megdöbbentett a lap ára, ami, ismétlem, 2 (azaz kettő) forint.

A Munkásör című havi kiadványról van szó. Milyenről fedőlapon — csodálatos érzékenységgel, előérzettel vannak megáldva néha a szerkesztők! — egy óriási ejtőernyő — egy óriási ejtőernyő — felvétel készítő nem az emberre összpontosított, inkább az eszközt (amelyt, adott esetben életmentő, mások sporteszközévé) érdekelt. Csak ezért a sikeres életképpért adnék 2 (kettő) forintot...

Magánvéleményem kinyilvánítására azonban nem az ejtőernyő ad okot. Gondolatmenetem fővonalai: bátorítok megfontolást, hogy a Munkásör című kiadványt gondozó kollégák és ki-

adójuk a magyar nemzet jövőjére is gondol. Ebben az esetben ugyanazt az áron, 2 (azaz kettő) forintért, hasonló kivitelben, ajánlatos lenne a jövő hónapjától a mai 10-16 éveseket színes, gyakorlati tudnivalókat, közéleti, gazdasági számításokat, kiadványokkal megsegíteni. Egyrészt és nagyszerű állampolgári számítás okán: a jövőnk ennek a korosztálynak a kezében van, érdemes rájuk áldozni. Hálájukra számíthatnánk.

Akkor, de csak akkor belelépek a Munkásörbe — az utólagos ejtőernyős ugrás lehetőségét is megkockáztatva.

Pataki Sándor

Új, szegedi folyóirat a láthatáron

Az egységes kultúra — Pompeiben...

„Az újságírás, az egyetemi élet szinte évenként vert össze író, irogató embereit, kik hol a hagyományokra fűgesszítették szemüket, és ezzel kérték lehetőséget a megjelenésükre; hol meg a hagyományokat tagadva, az újdonság szándékával dörömböltek a kiadói kapukon.”

Ilia Mihály írta ezeket a sorokat, az 1979-ben megjelent *Gazdátlan hajók* című antológia „előbeszédében”. „Antológia-terelő ideket élünk” — idézte ugyanőt később, 1983-ban *Vörös László*. *A hazatérés lehetőségei* című kötet előszavában. Mindkét könyv Szegeden élő fiatal költők verseiből válogatott. A szinte évenként összeverődők — jórészt a bölcsészkar táján — létrehozták aztán ('84-ben) a *Harmadkört*, '85-ben — a történelem — az *Aetast*. A két periodika évi 3-4 számban új és új tehetségek, írók-irogatók, költők, esszéisták, kritikus- és társadalomtudós-jelöltek tűntek föl. Telt az idő, a lapalapítók befejezték egyetemi tanulmányaikat. Most szélednek. Mestereik, s emez ifjak — kik a maguk munkájával műhelyekké alakították folyóiratai szerkesztőségüket — egyként régóta úgy gondolják: „a mai vidéki egyetemi városok szellemi életének tartósa-egy parancsa: megtartani az ott felnevelteket — ha lehet —, s ha ez nem sikerül mindig, csak ez népen és segítőn szabad útra bocsátani őket...” (Vörös László).

Akik még nem széledtek...

Nos, a Harmadkör szerkesztő- és szerzőgárdájának egyik része már „úton”: Budapest kiadta folyóirataikat, *Nappali ház* címmel. A többiek: még megtarthatók. Lapot akarnak, profi folyóiratot. Pontosan melyet? — kérde a Harmadkör szerkesztő Mikola Gyöngyi.

Negyedévenként megjelenő, szakmabeliek által írt, a létező egységes kultúra, az irodalom, a művészetek, a tudományok értékeit közvetítő, széles közönséget megcélzó lapot szeretnénk. Az irodalom és az irodalomtudomány, más művészeti ágak, valamint a filozófia és más társadalomtudományok párbeszédét gondoljuk el. Tehát olyan kéziratokat közölnénk, amelyek ezt mutatnák meg; választásukat megítéljük a riasztás iránt. Pontosan melyet? — kérde a Harmadkör szerkesztő Mikola Gyöngyi. Negyedévenként megjelenő, szakmabeliek által írt, a létező egységes kultúra, az irodalom, a művészetek, a tudományok értékeit közvetítő, széles közönséget megcélzó lapot szeretnénk. Az irodalom és az irodalomtudomány, más művészeti ágak, valamint a filozófia és más társadalomtudományok párbeszédét gondoljuk el. Tehát olyan kéziratokat közölnénk, amelyek ezt mutatnák meg; választásukat megítéljük a riasztás iránt. Pontosan melyet? — kérde a Harmadkör szerkesztő Mikola Gyöngyi.

azt is jelzi, hogy mindenképpen személyes hangú, friss szellemű orgánusra vágyunk. Szegeden és Európában élő individuumok, szűzre gondolkodók — tehát nem egyetlen nemzedék lapja lenne.

A személyesség vonzásában

— Hogyan képzelitek? Anny az új lap mostanában, oly kevés a pénz, a papír, a nyomda...

— Egyesületet alapítottunk, a bejegyzésre várunk — mondja Laczkó Sándor (a történelem-filozófia szakon tavaly végzett fiatalember szintén a Harmadkör szerkesztője). — A szerzőgárdának kerestül továbbra is kötődünk az egyetemhez és Szegedhez. A város támogatására számítunk, hiszen az értéket, amit talán sikerült létrehozni, elsősorban Szegedé. Szponzorokat keresünk. Az egyesület — vagyis a szerkesztők és szimpatizánsaik — alapítványoktól pályázat útján is próbál pénzhez jutni. A Századvég Kft. nyomdájában készül majd, ezer példányban a lap, amelynek a címe már megvan: *Pompei*.

— Darvasi László versik-lusából? — Igen. A cím hosszas töprengések után fogadtattott el. Nekünk azt jelenti: ez a világ számunkra tele van halott, kiüresedett formákkal, amelyekbe lépten-nyomon beletűzünk, mintha ott járnánk; Pompeiben, a halott városban, ahol katasztrófa történt. Azt szeretnénk, ha a formák új, nekünk való tartalmakkal telítődjenek...

A város jobbik sora

Még néhány tény, adat, név: a Pompei című szegedi folyóirat első számát februárban tervezik a szerkesztők: Darvasi László (költő, a Délmagyarország munkatársa), Laczkó Sándor, Mikola Gyöngyi, Pikó András (az Aetas szerkesztői gárdájából), Szilassy László (tanársegéd a JATE Irodalomtörténeti Tanszékén). Munkájukat szerkesztőbizottság segíti: Bernáth Árpád irodalomtörténetész, Csejczy Dezső filozófus, Hajnóczki Gábor művészettörténész, Ilia Mihály irodalomtörténész, Katona Tamás történész, Lengyel András irodalomtörténész. Az egyesület számlaszáma (magánszemélyek támogatásait is várják): 289-98534/7007. 2020. (A pénz a technikára és a honoráriumokra kellene,

hiszen a lapcsinálók nem fizetést a fognak dolgozni...)

A Pompei a szépirodalom, az esszé és a tanulmány mellett állandó rovatban kívánja közölni azokat a gondolatokat, amelyek Európa szellemi központjait izgatják tartják — külföldön élő szerzők levelei révén. A témákhoz kapcsolódó konferenciákat szervez az egyesület Szegeden; hadd járjanak ide az ország és a világ értékes emberei.

A reménykedésen túl — hogy talán az „alulról építkező” kultúrának, a vidéki szellemi központoknak újra életre leszi kies hazánkban — segíthetnénk; e Janus-arcú város megtartó ereje most megmutatkozhatna.

Sulyok Erzsébet

Bemutatjuk a SZOTE új tanszékvezetőit (4.)

A szélmalomharc után

A Dóm tér árkádjai alatt — a város felől nézve —, a legfelső sarokban, a bejárati ajtó felett a „cégtábla”: JATE Kísérleti Fizikai Intézet, SZOTE Biokémiai Intézet. A második emelet az orvosegyetemé. Itt van a biokémiai tanszék. Új vezetője — Guba Ferenc professzor utóda — Nagy Zsolt egyetemi tanár. Őt és tanszékét mutatjuk be sorozatunk befejező részében.

— Professzor úr, melyik intézet az albről ebben az épületben?

— Az orvosvegytannal együtt mi vagyunk a JATE albről. Régi terv — még Petri professzor rektorsága idejéből való —, hogy a SZOTE kapjon elméleti tömböt, hiszen az ország valamennyi orvosegyetemén együtt, egy helyen vannak az elméleti tanszékek.

— Melyek ezek az elméleti tanszékek?

— Valamennyi alapozótárgy: biológia, kórelletan, gyógyszer-tan, mikrobiológia, biokémia, kémia, társadalom-orvostudomány. Budapesten, Debrecenben ezeknek a tanszéknek mind egy helyütt vannak.

— A biokémiáról nem sokat tud a közvélemény.

— Tulajdonképpen az egész orvosképzést két részre lehet bontani. A hallgatóknak először megtanítjuk az egészséges, ép szervezet működését. A másik részben pedig megismertetjük a beteg, a kóros szervezeti elváltozások lényegét. Az alapozótárgyak körébe tartozik a biokémia, amely az egészséges sejtek működésével foglalkozó tudomány. Néhány jelentősebb egyetemen már létezik patobiokémiai tanszék. Mint a neve mutatja, a beteg sejtek biokémiáját tanítják.

— Ön 1961-ben kapta diplomáját a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. 1971-től dolgozott Budapesten, és most, 1989 júliusától Szegeden.

— Szerveztem azon elméleti és gyakorlati célú kutatási programok megvalósítását, amelyek az orvostudomány fejlődéséhez — hazai körülmények között — hozzájárulhattak. Ez azt jelentette, hogy pályázati rendszerben próbáltuk egyszerűen elosztani a kutatókhoz eljuttatni azt a pénzt, amit a minisztérium kutatásra szánt. Tevékenységünk másik része azoknak a pénzösszegeknek az elosztása volt, amelyeket az orvostudományi kutatásokat támogató főhatóságok adtak a kutatóknak, az Egészségügyi Minisztériumon keresztül.

— Mondja, miért szánja rá magát egy kutató hivatalnok munkára, ráadásul egy szegény ország legszegényebb minisztériumában, ahol nyilvánvalóan egyetlen harcmodor, a szélmalomharc?

— Amikor a minisztériumi állást elfogadtam, akkor már nyolc éve dolgoztam a SOTE biokémiáján. Oktattam és kutattam egyaránt, mégis bezártam az elszegeltnek éreztem magam. S úgy gondoltam, ebből az elszegeltségből embe állás elfoglalásával kiléphetek, és az orvostudományi kutatások, kutatódemények mindegyikével kapcsolatba kerülhetek. Jóllehet, tíz év alatt sem váltam bürokratává — már csak azért sem, mert közben oktattam és kutattam —, de tény, hogy egy évtized alatt befelé fordultam a harcokba. Pontosán ahogy maga fogalmazta: a szélmalomharcba, a tehetetlenségbe.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

den. Évszámok, városok, száraz életrajzi adatok. Megtöltene tartalommal?

— A diplomámat a Debreceni Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetében dolgoztam tíz esztendőig. S miután nagyra becsült és szeretett intézetvezetőnk váratlanul elhunyt, többen távoztunk az intézetből. Jöszörelével az ország legkülönbözőbb társaira szóródott szét a társaság. Magam Budapesten találtam állást, a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen, az I-es számú kémiai-biokémiai intézetben. Ott dolgoztam egészen mostanáig. Igaz ugyan, hogy 1979-től csak felállásban, mert az évtől a főállásom az Egészségügyi Minisztériumban volt, ahol a kutatószervezési osztály vezetőjeként tevékenykedtem.

— Miközben a munkája a minisztériumban?

— Szerveztem azon elméleti és gyakorlati célú kutatási programok megvalósítását, amelyek az orvostudomány fejlődéséhez — hazai körülmények között — hozzájárulhattak. Ez azt jelentette, hogy pályázati rendszerben próbáltuk egyszerűen elosztani a kutatókhoz eljuttatni azt a pénzt, amit a minisztérium kutatásra szánt. Tevékenységünk másik része azoknak a pénzösszegeknek az elosztása volt, amelyeket az orvostudományi kutatásokat támogató főhatóságok adtak a kutatóknak, az Egészségügyi Minisztériumon keresztül.

— Mondja, miért szánja rá magát egy kutató hivatalnok munkára, ráadásul egy szegény ország legszegényebb minisztériumában, ahol nyilvánvalóan egyetlen harcmodor, a szélmalomharc?

— Amikor a minisztériumi állást elfogadtam, akkor már nyolc éve dolgoztam a SOTE biokémiáján. Oktattam és kutattam egyaránt, mégis bezártam az elszegeltnek éreztem magam. S úgy gondoltam, ebből az elszegeltségből embe állás elfoglalásával kiléphetek, és az orvostudományi kutatások, kutatódemények mindegyikével kapcsolatba kerülhetek. Jóllehet, tíz év alatt sem váltam bürokratává — már csak azért sem, mert közben oktattam és kutattam —, de tény, hogy egy évtized alatt befelé fordultam a harcokba. Pontosán ahogy maga fogalmazta: a szélmalomharcba, a tehetetlenségbe.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

— Mostantól, az oktatás és kutatás mellett, egy újabb feladat is várja. Egy tanszék vezetése. Milyen elképzelésekkel érkezett Szegedre?

— Először, Guba Ferenc professzor alapította — 1968-ban — a szegedi biokémiai tanszék. Az oktatás általa kialakított 21 éves hagyományon nemigen kívánok változtatni, pusztán annyiban, hogy nagyobb hangsúlyt helyezek a patobiokémiára, amely — mint már az elején mondtam — a kóros sejtek kémiai reakcióival foglalkozik. A kutatás területén kettős célem van: a tanszéken már évek óta kiválóan dolgozó kutatómunkacsoporthoz menedzselés, illetve a saját tudományos témám — az immunbiokémia — kutatásának elindítása.

Darvasi László

Kalocsai Katalin